

Piše: Tamara Vrančić Sokač

Da nije tužno bilo bi smiješno. Ovaj sam razgovor vodila u cilju edukacije stanovništva o načinima zaštite i terapije u slučaju pojave svinjske gripe, bez cijepljenja! Dakle o nečemu što je moglo postojati, ali ne postoji, a ipak postoji!

I da, tužno je i smiješno, jer moji sugovornici su veterinari!

Veterinari koji su ponudili lijek koji vas neće ubiti! Možda samo izliječiti! Veterinari koji nisu položili Hipokratovu zakletvu, ali niti uspjeli u namjeri da zaštite ne samo Hrvate, već i globalno - čovječanstvo. Ponudili su rješenje problema sa skupim uvozom cjepiva protiv raznih sojeva gripe, alternativu cjepivima koja su GMO, (protiv HPV virusa, hepatitisa B) itd. Činjenica je da se u pokretanje tog neostvarenog hrvatskog branda pod imenom "prirodni leukocitarni interferon" mogla uložiti samo mrvica sredstava od onog što sada navode neki mediji - koliko će Hrvatska izgubiti zbog bolovanja koja će koristiti oboljeli od svinjske gripe?

Riječ je o oko 10 milijardi kuna prema procjenama konzultantske kuće koja nas je na taj podatak ljubazno upozorila. Ne zna se tko je naručio konzultacije Oxford Economicsa, ali upravo je taj podatak pokrenuo osnivanje kriznih stožera u pojedinim hrvatskim tvrtkama.

(više: www.jutarnji.hr/ispis_clanka.jl?artid=176919)

Prema neslužbenim, prijateljskim informacijama, neke naše tvrtke već pozivaju svoje zaposlenike neka se cijepi. Simpatična promocija cjepiva!

Dakle, toj broju od 10 milijardi kuna slobodno možemo dodati prema nekim izračunima još 260 milijuna kuna, koliko će nas minimalno koštati naručenih 2,5 milijuna doza cjepiva.

(više: www.monitor.hr/članci/svinjska-gripa-progutala-260-milijuna-kuna/22917/)

Međutim, zbunjeno bi se stanovništvo nakon svih ovih informacija o svinjskoj gripi i još većoj besparici koja nas čeka, moglo osjećati još konfuznije kad nakon panike od bolesti, količine novca uloženog kako bi to preživjeli, kriznih stožera koji niču poput gljiva nakon kiše, čujemo kako nas tješi prvi čovjek zdravstva, ministar Milinović i kaže: Ja se neću cijepiti protiv svinjske gripe!

(više: www.vecernji.hr/index.php?cmd=show_clanak&clanak_id=10490&action=print_popu)

Ta njegova izjava možda ima uporište u nečemu što on zna odavno, a mi tek od 25. rujna. Naime, prošlih smo dana svjedoci još jednoj aferi za koju nitko neće odgovarati, ali ovaj put potaknutoj od strane raznih sindikata, koju je prouzročila objava podatka da se pučanstvo Hrvatske (i okolnih zemalja - teritorij bivše Jugoslavije)) namjerava cijepiti neregistriranim cjepivom. U prijevodu, baš kao i kod cjepiva protiv HPV, nitko u ovoj zemlji, osim naravno nas samih, ne preuzima odgovornost za eventualne štetne nuspojave. To ne čudi, jer primjerice nije niti u SAD-u bolje. Oni su odmah odlučili zaštititi farmaceutske korporacije, pa je njihova ministrica zdravstva Kathleen Sebelius još ljetos potpisala uredbu kojom se proizvođačima cjepiva protiv svinjske gripe jamči pravni imunitet u eventualnim tužbama koje bi se mogle odnositi na uporabu cjepiva.

(više: www.poslovni.hr/122545.aspx)

Dakle, kod njih je odluke preuzela na sebe ministrica zdravstva, a kod nas, naš ministar ovako objašnjava problem neregistriranog cjepiva koji se uvezao preko Imunološkog zavoda: «Ono će biti registrirano, odnosno agencija za lijekove će dati dopuštenje za uvoz tog lijeka. Ono ovog trenutka fizički jednostavno ne može biti registrirano, nigdje u Evropi nije registrirano, ne kod nas, nigdje u Evropi!» Nadalje objašnjava kako je ovo izvanredna situacija, (ali se on neće cijepiti!) te mu članak 67 zakona o lijekovima dopušta da čini to što čini, a sve kako bi nas, koje «žele cijepiti», zaštitio od gripe.

Izgleda da nije problem samo u registraciji, nego upravo u «pravnom imunitetu» eventualnih tužbi. Ostaje nam vidjeti kako će to «srediti» premijerka i hoće li poduzeti neke mjere!

(više: www.dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/kosor-trazi-istragu-o-cjepivima.html)

Obzirom da sve vezano uz svinjsku gripu i dalje ostaje mutno, vrijedi pričekati i vidjeti tko je koliko zaradio, koliko nas je umrlo ili se razboljelo nakon cjepljenja.

Za sada se za neke već zna koliko zarađuju na lijekovima, za koje nitko ne preuzima odgovornost, a istovremeno u budućnosti bi bilo vrlo interesatno vidjeti kakva je to tajna veza vladajućih s Imunološkim zavodom! Naime u ovom posljednjem slučaju, svi se ograđuju od Imunološkog, primjerice Ministarstvo gospodarstva, pa navode da Imunološki nije u sustavu javne nabave!!!! To nas treba i nasmejati, jer čiji je Imunološki ako ne većinsko - državni!

(detaljnije u dodacima, a više:

www.nacional.hr/clanak/67820/dionicar-imunoloskog-zavoda-na-cjepivu-zaradio-milijune-kuna
)

Ako ste već dovoljno ljudi od svih tih informacija, nudimo Vam alternativu, razgovor s dr.sc. Eugenom Šoošom, umirovljenim docentom s područja virologije, «producentom prirodnog leukocitarnog interferona alfa», dugogodišnjim djelatnikom Imunološkog zavoda i prof.dr.sc. Hrvojem Mazijom s Veterinarskog fakulteta, Zavoda za bolesti peradi s klinikom, koji je nedavno pokusima dokazao djelovanje prirodnog interferona na virus influenze kod peradi.

Obojica tvrdite da postoji nešto što bi moglo postati naš vrlo jaki brand, a istovremeno pomagati ljudima u obrani od raznih virusa. Riječ je o prirodnom leukocitnom interferonu! Kad je i kako uopće počela priča s interferonom?

Šooš: Moja je počela davno, još u Jugoslaviji, kad sam iz Higijenskog zavoda, 1969. godine prešao na rad u Imunološki zavod. kao djelatnik Imunološkog poslan sam u SSSR na nekoliko mjeseci kako bih učio sve o cjepivu protiv krpeljnog encefalitisa, ali i o proizvodnji prirodnog interferona, za što se akademik Ikić jako zainteresirao. Bio je u pravu. U SSSR-u, moj je mentor

bio akademik Solovjev, predsjednik Medicinske Akademije SSSR-a i divan čovjek. Uz to on je bio i izvrstan producent interferona. Od njega sam sve naučio, pa i ono najvažnije zapamtio do danas.

Što to?

Šooš: Znete, stalno mi je govorio da dobro upamtim važnost interferona jer je to lijek za Brežnjeva, za republičke sekretare, maršale, generale i specijalne vojne jedinice koje broje malo ljudi, a mora ih se uvijek zaštititi. On mi je i rekao da prirodni interferon nikada ne smijem pročišćavati, jer mu na taj način smanjujem djelotvornost. Tako sam stvarajući naš interferon, to uvijek imao na umu! Zato smo i imali izvrstan ineterferon.

Mazija: Da izvrstan, više od toga, svjetski poznat! Upravo je Eugenova škola proizvodnje interferona bila jedna od najboljih u svijetu!

Spomenuli ste da Vas je akademik Solovjev pozvao da se preselite u SSSR i ponudio Vam mjesto šefa proizvodnje prirodnog interferona u Moskvi?

Šooš: Da, ali odbio sam, nudili su mi 1000 rubalja plaće, stan u elegantnom naselju, međutim sve sam odbio. Naime u to vrijeme, a radi se o 1979. vrlo smo već daleko došli s proizvodnjom našeg interferona, te smo proizvodili preparate za injekcije, uljnu suspenziju, vagitorije. Imao sam jako puno posla i odlučio ostati u svojoj zemlji.

Što se onda dogodilo? Kako to da danas jako malo ljudi uopće zna za lijek koji se koristio za liječenje HPV virusa, tumora dojke, mjehura, mozga, hepatitisa?

Šooš: Kompletnu tehnologiju proizvodnje interferona ostavio sam Imunološkom zavodu! Naime 1990. sam otišao u rat, naravno da sam puno izbivao. Ali ostaje činjenica da je do tada proizvodnja ineterferona bila već vrlo dobro uhodana i trebalo je samo nastaviti. Do tada sam sudjelovao u nekoliko studija gdje sam primjerice s ginekologom prof.dr.sc. Zvonimirom Singerom uspješno primjenjivao interferon u liječenju HPV virusa. Na žalost, otišao sam iz Imunološkog i 1994. godine sva ispitivanja s interferonom su očito prestala. Na moje je mjesto

došao netko (dr. Srećko Sladoljev op.a.) tko je uveo 15 inovacija u proizvodnome smislu poboljšanja, ali neću o tome, uglavnom proizvodnja prirodnog interferona je počela stagnirati, a koliko znam i vrlo važna klinička ispitivanja. Ne pitajte mene zašto. Činjenica je da je prirodni interferon u Hrvatskoj «pokopan».

Tokom 2003. godine u medijima ste vodili bitku tvrdeći da Ministarstvo zdravstva ne uočava vrijednost prirodnog leukocitnog interferona, te ne želi financijski pomoći Imunološkom zavodu u proizvodnji istog. Tad su se pojavili naslovi i tvrdnje kako je prirodni leukocitni interferon opasan za zdavlje ljudi i liječenje. Što su time mislili oni koji su davali takve argumente u doba kad je postalo očito da netko želi «maknuti» taj lijek?

(više: www.vjesnik.hr/html/2003/06/02/ClanakTx.asp?r=sta&c=1 ,
www.index.hr/vijesti/clanak/imunološki-zavod-privremeno-obustavio-proizvodnju-interferona/139314.aspx)

Šooš: Prirodni leukocitarni interferon se proizvodio iz krvi ljudskih dobrovoljnih davalaca, dakle prolazio je sve nužne testove. Nije to bio nikakav argument, tvrdnja da je opasan, to je samo dovelo do toga da se može početi s uvozom sintetskog, rekombinantnog interferona. Rekombinantni interferon još uvijek nema svojstva prirodnog. O njegovoj djelotvornosti uopće ne želim govoriti, on je «biološki mrtvac»! Dodatno, proizvodnja prirodnog uopće nije opasna, niti skupa. Kad bi sad poželjeli proizvesti lingvalette interferona koje bi se stavljale pod jezik kao preventiva bilo koje gripe za Hrvatsku, to bi državu koštalo 5 ili 6 milijuna kuna.

Želite reći da takav pripravak može djelovati i kod ptičje, obične ili svinjske gripe, bez obzira ako virus i mutira?

Šooš: Naravno da bi djelovao, prirodni interferon je prva linija obrane protiv virusa, bez obzira na mutacije. Vi ne shvaćate, prirodni interferon onog trena kad uđe u organizam čisti sve viruse na koje naiđe i vraća prirodno stanje imuniteta. Kad u nekom kolektivu imate pojavu virusa primjerice svinjske gripe kod recimo dvije osobe, sve ostale ljude uključite u preventivu interferonom i nemate epidemije. Interferon oponaša zdrav organizam. Zato Tamiflu ne može pomoći jer nema to djelovanje. On postaje rezistentan. A o njegovim nuspojavama bolje da i ne govorimo. Niti Vam može pomoći cjepivo ako virus mutira. Prirodni interferon jednostavno inhibira umnažanje virusa. Vrlo jednostavno.

Što to znači, ako primjerice ovaj virus H1N1 mutira, naručeno cjepivo, svih 2,5 milijuna doza postaje nedjelotvorno?

Šooš: Točno tako, a ovaj virus svinjske gripe bi upravo to mogao napraviti, mutirati. Bolje je ne stvarati paniku, pa pogledajte taj virus svinjske gripe, na svom je polazištu grozan, a ovdje kod nas blag! Klasika - tresla se brda rodio se miš!

Mazija: Da, činjenica je da se upravo tako nešto može dogoditi. Kad bi se sutra desio soj 1 koji je patogen, za njega bi se ponovno moralo tražiti cjepivo. A uvijek je sve moguće, iako čini se da je i ova priča o gripi, poput one «ptičje» preuveličana.

Šooš: Sve je to igra i zavjera. Zna se tko financira vlade. Pogledajte i razmislite, tko financira američku vladu? Multinacionalne kompanije! Pa što mislite da se u NATO samo tako ulazi? Nikome nije stalo! Shvatite da su se u proizvodnju rekombinantnog interferona uložila ogromna sredstva, sad se to treba amortizirati. To je cijela istina o rekombinantnom interferonu i sintetskim lijekovima. Pogledajte Castra, živ je zahvaljujući prirodnom interferonu. Kuba ga još uvijek proizvodi. Znae da je upravo Castro rekao da bi da nije političar bio proizvođač interferona.

Baš sam Vas htjela pitati gdje se još proizvodi prirodni interferon?

Šooš: Multinacionalne kompanije brinu se da se ne proizvodi kao nekada. Osim Kube mislim da ga proizvode još Egipat, Mađarska, Rusija. Većina je odustala, neki i zato što nisu poštovali pravilo da prirodni interferon ne treba pročišćavati i da ga u doziranju treba koristiti u vrlo malim količinama. Tek tada on postaje moćan i djelotvoran. Ali uglavnom je zamijenjen sintetskim, rekombinantnim, koji ne valja. Imate primjerice istraživanja Susan Krown u terapiji karcinoma dojke, gdje ona lijepo kaže da pročišćeni interferon nije djelotvoran kao nepročišćeni. Točnije spominje i kako obećavajući rezultati s prirodnim interferonom alfa, nisu potvrđeni u pokusima s rekombinantnim.

Spomenuli ste da se u vrijeme Jugoslavije posebna pažnja poklanjala prirodnom interferonu?

Šooš: Da, osobno sam bio voditelj kliničkih istraživanja. Naime, 1972. i 1973. godine kontaktiran sam od strane sanitetskog pukovnika dr. Mirka Išguma i postao sam dio tima tajnog vojnog istraživanja vezano za prirodni interferon i influenzu. Istraživali smo profilaktičke vrijednosti prirodnog leukocitnog interferona na tok epidemije u muškom «internatu» sa 693 pitomaca. Od ukupnog broja ispitanika 343 su dobivala interferon, a 350 placebo. Interferon je davan pomoću spreja u svaku nosnicu, kao i placebo.

Upotrijebljen je prirodni leukocitni interferon apliciran lokalno, točnije u respiratorni trakt po različitim profilaktičkim i terapijskim shemama. I tako tokom 4 dana u svih pitomaca kolektiva koji još nisu pokazivali kliničke znakove bolesti. Obzirom da tada još nismo znali ovo što Vam danas govorim, imali smo porast morbiditeta (pobol) u tretiranoj skupini. Međutim u tom istom kolektivu i u istoj epidemiji ispitivali smo i terapijske vrijednosti interferona. Zaključak je bio da su svi bolesnici liječeni s prirodnim leukocitnim interferonom već nakon 12-24 sata primjene preparata osjećali znatno poboljšanje općeg stanja uz ublažene tipične znakove influenze - glavobolja, adinamija, fotofobija, osjećaj upale gornjih dišnih puteva...., a klinički znaci toksemije su nestali. U kontrolnoj skupini bolesnika koji su liječeni simptomatski influenza je imala uobičajeni tok. Nikakve nuspojave nismo primjetili niti u prvom ispitivanju niti drugom. Ta sam ispitivanja radio s prof. dr. Petričevićem i na temelju njih danas znam da smo tada u onoj prvoj skupini pogriješili dajući interferon u prekratkom periodu u profilaktičke svrhe. I tad mi je bilo krivo što se to dogodilo, ali to je bilo po sugestiji jedne osobe, koju tada nisam mogao odbiti. Morate znati da sam tada s funkcijom voditelja kliničkog istraživanja, imao i funkciju odgovorne osobe. Ako se nešto dogodi zna se tko je kriv - Šooš!

Jeste li pokušali tokom svih ovih godina razgovarati s nekime iz vojnih krugova Republike Hrvatske o prirodnom interferonu. Naime, iz Vaše priče daje se zaključiti da je proizvodnja prirodnog interferona bila vrlo važno vojno pitanje SSSR-a i Jugoslavije, poput «spasonosnog tajnog oružja».

Šooš: Naravno da smo razgovarali!

Mazija: O, da, jesmo!

Šooš: U kratko, razgovarali smo, ali bilo je jačih od osobe koja je bila tada na čelu "vojske"! Ona je razumijela i nije mogla ništa učiniti.

Znajući sve što znate danas, mislite li da bi preventiva i terapija prirodnim interferonom bila rješenje i za one najavljenije gubitke državnog budžeta od bolovanja, ako se dogodi epidemija svinjske gripe?

Šooš: Ne da mislim, znam. Upravo se o tome radi, ali svijet odabire Tamifluu koji ima vrlo nezgodne nuspojave, a ne djeluje. Ili čeka skupo cjepivo koje je upitno. Prirodni interferon je nešto što može pomoći, vjerujete mi, Nisam jedini koji se njime bavio. Kao što djeluje na influenzu, tako i u primjeni kod tumora mozga. Nedavno preminuli «posljednji Kennedy» bolje bi prošao da je tumor na glavi liječio kod profesorice Berte Jereb u Ljubljani. Ona je koristila interferon Imunološkog zavoda u svojoj pilot studiji kombinirane terapije tumora mozga. Preparat je apliciran direktno u mozak, a bolesnici su ga podnosili bez zamjetnih teškoća. Morate znati da je djelovanje prirodnog interferona takvo da ako se terapijski provodi uz kemoterapiju «čuva» koštanu srž. Imao sam kolegu koji je prolazio liječenje zračenjem i njegov liječnik nije mogao vjerovati kad je vidio nalaze krvi. Naime, paralelno je uzimao i prirodni interferon, a krvna je slika izgledala kao da nije niti počeo s zračenjem.

Kada bi se daljnjim istraživanjima o djelovanju prirodnog interferona pristupilo ozbiljno, da li bi se došlo do «koraka naprijed» i u liječenju nekih vrsta leukemije, obzirom da je u Hrvatskoj sve veći broj oboljelih?

Šooš: O, da, pa pogledajte istraživanja daleke 1979. o djelovanju prirodnog interferona na tumore. Sve tamo lijepo piše. Ali nikoga to danas ne intersira. Oni koji znaju šute, ili su stari ili umrli.

Znate li možda kakvo je stanje s upotrebom prirodnog interferona u Sloveniji spomenuli ste da su nekada radili s vašim, pr. inter. proizvedenim u Imunološkom?

Šooš: Znam da istražuju i koriste rekombinantni interferon. Rekao sam već da rekombinantni stvara antitijela, do toga su i oni došli. Znae u većini zemalja postoje ljudi iz medicinskih krugova koji vjeruju u ovo o čemu pričam, oni znaju. Poput Berte Jereb. Ali činjenica je da svi koriste rekombinantni. Zato što moraju! Moje je mišljenje da se s istraživanjima i primjenom prirodnog inetrferona treba nastaviti. I ne samo moje. Tako misli i dobitnik Nobelove nagrade za virologiju 2008. godine, prof.dr.med. Harald zur Hausen s kojim sam u kontaktu. Tokom ovih godina čak sam pisao i predsjedniku Mesiću da pomogne pokrenuti proizvodnju prirodnog interferona. I ništa. Pa, evo Vam Mazije neka Vam kaže kakve je on imao rezultate u svojim pokusima.

Vi ste□ provodili□ istraživanja s prirodnim interferonom, ali na peradi?

Mazija: Da, radili smo pokuse na kokošjim zamecima i otkrili da male doze prirodnog interferona alfa i beta imaju učinka na virus influenze na kokošjim zamecima i tako omogućuju preživljavanje zaraženih zametaka. Dokazali smo ono što je Eugen prije spomenuo, da velike doze nemaju učinkovitosti, točnije slabije djeluju na virus. Naime u sve sam to i ušao na nagovor Eugena, a pokazalo se da smo pronašli lijek za ptičju gripu. Naredni korak bio nam je pristupiti peradi i pokušati unijeti prirodni interferon u dišni sustav, te vidjeti može li suzbiti i neki drugi virus, a ne samo influenzu. Pokazalo se točnim i dobili smo alternativu «cjepljenju bez koristi» za razne viruse ili u konačnici tamanjenju peradi.

Ovo su novija istraživanja od onih 1973.□ oboje više znate, mogu li se onda danas ova istraživanja na peradi primjeniti i na ljude?

Šooš: Ma da, zašto? Nikoga nije briga, pa Hrvata je očito previše! Hej Slaveni!!!

Mazija: Eugen se šali. Naravno da, da. Ti pokusi dokazuju ovo što Vam Eugen govori o djelotvornosti prirodnog leukocitarnog interferona. Ali sjetite se te ptičje gripe. Pa niti tada nije to bila neka velika epidemija, a najavljivali su svašta. I svašta se događalo. Važno je znati, bez obzira radilo se o uobičajenom broju oboljelih ili epidemiji, da prirodni interferon zaista može spriječiti umnažanje virusa influenze i to bilo kojeg tipa, jer on jednostavno inhibira sve.

Vi ste bili član državnog povjerenstva za ptičju gripu prije nekoliko godina kad je bila aktualna, zašto tada niste «pogurali» sve ovo o čemu sada pričamo?

Šooš: Neka odgovori, ali samo bih podsjetio na to doba. Tad se nije moglo puno govoriti, imali smo ministra koji je bio specijalist za zoonoze. Pokušao sam preko medija objasniti situaciju, ali nitko nije slušao.

(radi se o ministru Čobankoviću, a cijelo pismo objavljeno u Jutarnjem 2.3.2006. izgledalo je

ovako. □ Ministar Čobanković specijalist za zoonoze! □ Na sreću, ovih dana nije zabilježen slučaj oboljenja od ptičje gripe kod ljudi. Također nije dijagnosticirano kravlje ludilo u suspektnog goveda.

Gospodine ministre, kako ste se tek od nedavno počeli baviti vi i vaš glasnogovornik epizootologijom, a proljeće je na pragu, želio bih vas upozoriti, da krpelji postaju aktivni pri temperaturi od +4 °C.

Naime, krpelji prenose jednu vrstu virusnog meningoencefalitisa na ljude. Spomenuta bolest često ima dvije faze. Prva faza bolesti slična je gripi. Ako vam se pojavi ptičja gripa u područjima u kojima mogu ljudi obolijevati od spomenutog meningoencefalitisa, a vlasnik peradi slučajno se osjeća gripozno, savjetujte se s epidemiolozima i infektolozima i pričekajte njihovo izvješće. Kako ste brzi i nestrpljivi, mogli biste preko vašega glasnogovornika objaviti pojavu ptičje gripe u ljudi.

Već ste ionako do sada izazvali paniku među pučanstvom i nanijeli ekonomske štete peradarstvu svojim nepromišljenim postupcima.

U susjednoj Sloveniji izjave o ptičjoj gripi i kravljem ludilu daje ravnateljica veterinarske Uprave.

Bez obzira na proširenost uzročnika raznih bolesti u prirodi, moramo živjeti s prirodom jer smo njen neodvojiv dio. Na stručnjacima je da predlažu mjere kako bi nas zaštitili od bolesti - amaterizmu tu nema mjesta. Bili ste sudionik sastanka u Pekingu. Tom prilikom se razmatrao globalni problem ptičje gripe.

Dopustite mi, gospodine ministre, da vas upitam jeste li možda sa sobom povelili na spomenuti sastanak kojeg specijalista iz Instituta za peradarstvo ili Veterinarskog instituta. Na skupu u Pekingu lako je moguće da je vaš glasnogovornik dao izjavu "o hrvatskom modelu suzbijanja ptičje gripe". Uvjeravam vas, gospodine ministre, da će mnogi poljoprivrednici uskoro oboljeti od kravljeg ludila, jer još niste riješili problem prodaje ili zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, kao ni vaš prethodnik gospodin Pankreć.

Doc. dr. sc. Eugen Šooš, dr. vet. med. op.a.)

Mazija: To je Eugen! Pa, ne znam što bih Vam rekao. To povjerenstvo nikada i nije formalno raspušteno, ali je osnovano novo u kojem mene više nije bilo. Dok sam bio u povjerenstvu upozoravao sam da se stvara panika, da nisu dokazani skokovi bolesti s ptice na čovjeka, ili transfer čovjek - čovjek. U tom periodu na tim sastancima, pripremali smo se i Veterina d.d. je ponudila izradu cjepiva za životinje. Pazite hrvatskog! Neću ulaziti u potankosti, ali nekolicina nas je željela izaći s domaćim modelom cjepiva, ali to nekome nije odgovaralo. Znae one priče, tko će patentirati, tko zarađivati itd...Na koncu, ništa od toga, iako smo mogli imati kvalitetno interferonsko rješenje. Međutim, očito je da o prirodnom interferonu nitko nije želio niti čuti. Kako tada, tako niti danas. Trebalo se valjda dokazati da su Hrvati jako malen i poslušan narod koji će učiniti točno sve što se od njega očekuje. Biotehnologija tako postaje budućnost.

Mislite da biotehnologija šteti čovjeku?

Mazija: Ako biotehnologiju izjednačimo s komercijalizacijom proizvodnje - onda ubija čovjeka. Uglavnom priča s prirodnim interferonom je naposljetku i kod naših pokusa s peradi zaustavljena. Odjednom više nije bilo sredstava. Predlagao sam tada bivšem ministru znanosti (Dragan Primorac op.a.) da organiziramo i održimo skup na kojem ćemo raspravljati o prirodnom interferonu kao sredstvu za suzbijanje virusnih bolesti. Na tom su skupu trebali biti i vodeći ljudi vezani uz influenzu - Tatjana Sindik Milošević, Ira Gjenero Margan, Srećko Sladoljev, ja i mnogi drugi. (neki od navedenih su «bivši» i sadašnji djelatnici Imunološkog op.a.) Iako se radilo o nečemu vrlo važnom za budućnost, takav skup nije novčano podržan! U isto vrijeme odobreni su razni drugi projekti, primjerice na mom fakultetu. Iako nisam osoba koja će prosuđivati vrijednost određenih projekata, oni koji su dobili novac sasvim sigurno su upitni. Ali novca za skupove ili ispitivanja s prirodnim interferonom jednostavno nije bilo.

Činjenica je da je priča oko prirodnog interferona vrlo interesantna, ali kao što vidite potpuno zanemarena.

Kako komentirate ove nove događaje oko Imunološkog zavoda?

Šooš: Bit ću kratak: ne pljuj u zdjelu iz koje si jeo! Ali moram samo reći još nešto što u biti bolje ocrtava moje mišljenje: **država koja nema vojsku, policiju i imunološki zavod - točnije proizvodnju cjepiva i imunoloških pripravaka nije samostalna niti neovisna država!** Ali, gledajući na državnoj televiziji razne izjave (HTV, Otvoreno - 5.listopada 2009. - «voditeljica» Hloverka Novak Srzić) dođe mi da sve steram....

Žalosno je od dr. Ilije Kuzmana i dr. Srečka Sladoljeva koji «ne poznaju!?» sve mogućnosti terapije i profilakse virusnih bolesti da u javnost iznose isključivo cjepivo kao jedinu mogućnost profilakse gripe i gripi sličnih bolesti. Trebalo bi ponekad «zaviriti» u stare knjige. Tako bi njemu (dr. Kuzmanu op.a.) bilo dobro pročitati u Liječnikom vjesniku iz 1978. članak prof. Ivana Petričevića, inače umirovljenog djelatnika iste te bolnice u kojoj dotični radi, o mogućoj terapiji i profilaksi gripe i gripi sličnih bolesti u izvanrednim situacijama i slučajevima mutacije virusa, kad nema «expresnog novog» odgovarajućeg cjepiva. Isto važi i za dr. Srečka Sladoljeva koji je nedugo nakon mene došao na mjesto šefa proizvodnje tog istog prirodnog interferona! Kad je zaboravio na njega?

Mazija: Nemam što reći.

Spomenuli ste terapijske učinke prirodnog interferona kod influenze, nekih karcinoma dojke, tumora kože glave i vrata, mjehura, HPV infekcija, hepatitisa... Interesantno je zato popisu onih troškova s početka teksta dodati i troškove liječenja svih bolesnika oboljelih od ovih bolesti, troškove cjepiva protiv HPV virusa, hepatitisa B,C itd.

U Hrvatskoj je trenutno cjepljenje protiv hepatitisa B obvezno (uvedeno 1999. godine op.a.), a započinje već u rodilištu. Što o tome mislite?

Šooš: Cjepiva nisu moja specijalnost, ne ulazim u to.

Ali vrlo je interesantno jer je upravo to cjepivo (hepatitis B) - GMO! Neki znanstvenici čak i upozoravaju da je sve više izvješća o pojavama kroničnih bolesti imunološkog i nervnog sustava, smrti novorođenčadi,

(više: www.rense.com/general7/onlysafe.htm)

a sve kao nuspojava ovog cjeviva. Recite mi samo da li se kod nas provodilo liječenje hepatitisa prirodnim leukocitnim interferonom i da li je bilo efikasno, jeftinije i sigurnije?

Šooš: Da!!!! Preliminarna istraživanja prim.dr. Ratka Vlatkovića u liječenju kroničnog hepatitisa B pokazala su vrlo povoljan i potpuno neškodljiv način jeftinog liječenja. To je istina i sve što trebate znati. Rekao sam već da ne želim razgovarati o cjevivima! Ali želim Vam nešto drugo reći, ima jedna vrlo važna tema o kojoj želim i moram govoriti, a to je «Genocid nad ženama!», o tome želim dalje razgovarati.

***

dodaci uz razgovor:

dodatak br.1

Prirodni leukocitni interferon

Interferon je protein niske molekulske mase, a stvaraju ga stanice svih kralježnjaka. Davne 1957. godine Isaacs i Lindenmann (rođen u Zagrebu!) u suradnji s Valentineom pojavu interferencije objasnili su stvaranjem jedne vrlo aktivne antivirusne supstancije, koju su nazvali interferon. Tokom svih ovih godina ispitivanja i provjeravanja stvaranja dokazano je da je interferon jedan od glavnih činilaca u obrani organizma u toku virusnih infekcija. Zato je interferon važan u profilaksi i liječenju virusnih bolesti. Nastaje iz leukocita dobivenih od krvi dobrovoljnih davalaca. Ono što je potrebno za proizvodnju interferona je transfuzijski balast!

U Hrvatskoj je proizvodnja humanog leukocitnog interferona započela sedamdesetih godina (Imunološki zavod), za što je od tada, pa tokom svih godina do 1994. najzaslužniji virolog dr.sc. Eugen Šooš kojeg i nazivaju «tvorcem interferona», bez obzira što ga nije on otkrio. Naime, on je kao producent istoga, uspio tokom godina tehnološki proizvesti prirodni interferon alfa - izuzetne kvalitete i pri tom djelovanja! Prema riječima prof. Mecsca (Mađarska) naš je interferon bio po broju subtipova (23) drugi na svjetskoj rang listi. Prirodni interferon alfa osim antivirusnog, antiproliferativnog i imunoregulacijskog svojstva posjeduje još i antisenzibilizirajuće radioprotektivno antitoksično, antibakterijsko svojstvo koje rekombinantni (sintetski) ima slabo izraženo ili ih uopće nema.

- prirodni interferon alfa proizvodio se u ovim oblicima: ampule, mast, ulje, vaginalete
- danas dostupno: mast i povremeno vaginalete u vrlo malim količinama! Vaginalete se moraju kupiti i cijena jedne kutije od 21 vaginalete je 2.127 kuna.
- obzirom na antitumorsko djelovanje, te antivirusno djelovanje, interferon je primjenjiv i djelotvoran kod: gripa, HPV infekcija, tumora mjehura, dojke, glave, hepatitis B, C, a preporučljiv je kao terapija paralelno s terapijama zračenja i kemoterapijama!
- Nisu zabilježene ozbiljnije nuspojave. Međutim, obzirom na nuspojave pri primjeni rekombinantnog, koje su ozbiljne, prirodni interferon alfa dolazi kao vrijedna pomoć jer može inducirati novi terapijski odgovor nakon stvaranja antitijela na rekombinantni. Dakle i u slučaju da se osoba već liječi sintetskim, liječenje se bez obzira na nuspojave može nastaviti prirodnim, dapače, on će ukloniti štetu nastalu nuspojavama.

dodatak br. 2

Rekombinantni interferon

Rekombinantni interferon je nastao sintetskim putem. Zbog toga stvara antitijela od 14,6% do 44,6%. To mu umanjuje djelovanje, za razliku od prirodnog koji je kao lijek upravo zbog nepostojanja antitijela neusporediv s rekombinantnim. Naime, prirodni leukocitni interferon stvara antitijela samo u 1% slučajeva, po nekim mišljenjima, a po nekima i taj 1% vrlo rijetko. Rekombinantni interferon nema istu biološku aktivnost kao prirodni, odnosno skala bioloških svojstava je kod prirodnog šira. Objašnjenje zašto rekombinantni interferon ne može u potpunosti zamijeniti prirodni je u tome što prirodni sadrži kompleks proteina koje još nazivamo subtipovima interferona alfa i ima ih 23 - dok rekombinantni interferon sadrži samo 1. Subtipovi posjeduju sposobnost mijenjanja i usklađivanja biološke aktivnosti, koje su rezultat sinergističkog djelovanja pojedinih subtipova.

- nuspojave rekombinantnog interferona: sindrom sličan gripi, gastrointestinalne smetnje, kardiovaskularne smetnje, gubitak kose, neuropsihijatrijske smetnje, suicidalnost
- rekombinantni interferon danas uvozimo za liječenje raznih bolesti, primjerice hepatitisa c (pegilirani interferon oko kojeg su stalne zabrinutosti hoće li ga biti obzirom da se radi o vrlo skupom lijeku! više:

<http://metro-portal.hr/vijesti/hrvatska/oboljeli-od-hepatitisa-zabrinuti-zbog-interferona>)

dodatak br.3

Imunološki zavod

Priča o Imunološkom zavodu zaslužila bi i veći broj stranica. Naime, tokom posljednjih nekoliko godina bez obzira na najave proširenja u građevinskom smislu, ali i u proizvodnom, danas Imunološki zavod bačen na koljena čeka pomoć. U kratko, stanje u Zavodu je ovakvo: HZZO drži 44,53 % dionica (pri tom čudi da za vaginalete Interferona morate odvojiti preko 2 000 kuna i ne mogu se dobiti na recept!), 14,57 % je u vlasništvu Zavoda za mirovinsko osiguranje, a 14,23 % Hrvatskog fonda za privatizaciju. Ostatak dijele mali dioničari i institucije. Godinama se pričalo o velikim ulaganjima u proizvodnju cjepiva za gripu, izgradnju novog pogona, a dogodilo se sljedeće, u samo 9 mjeseci 2008. Imunološki zavod ostvario je gubitak od 9,6 milijuna kuna unatoč povećanju prihoda u zemlji za 15% te inozemstvu za 37%.

Prošle je godine Agencija za lijekove povukla dvije serije cjepiva DiTePer i jednu seriju cjepiva DiTe zbog sumnje u kakvoću, a DiTePer više i nije u kalendaru cijepljenja nego ga je zamijenio Pasteurov Pediacel.

Nevolje Zavoda započele su 1993. kad je počeo proces privatizacije, do danas problemi nisu riješeni što se vidi kad se pogleda vlasnički udio u Zavodu. U to je doba ministar zdravstva bio Andija Hebrang.

(više: www.liderpress.hr/Default.aspx?sid=33332#Comments)

Danas Imunološkom bez privatizacije prijeti propast, a u jednom od tekstova navodi se kako potragu za investitorom onemogućava sama država jer zadržava većinski paket dionica.

(više: www.poslovni.hr/Content/PrintArticle.aspx?Id=105336)

Na čelu povjerenstva za restrukturiranje Zavoda je Andrija Hebrang. On ističe kako je Zavod tvrtka od strateškog interesa za državu. To je hvale vrijedno, no upravo je to ime ono koje se često spominje uz rad i opstanak Zavoda. Tako je nakon najava da će Zavod proizvoditi cjepivo protiv gripe (2007 g.) «otkriveno» da ga uvozimo, a ono se u Zavodu samo kontroliralo, doziralo i pakiralo. Aktivnu suspcstanciju uvozili smo od tvrtke Novartis Vaccines. Interesantno ali upravo

je to tvrtka od koje Imunološki uvozi! i današnje cjepivo protiv svinjske gripe!

I kad se stvari promatraju iz ugla «kako uništiti domaću proizvodnju i omogućiti isključivo uvoz «raznih cjepiva» (i biotehnoloških, gmo lijekova) postaje jasno da je Imunološkom zavodu tokom svih ovih godina, namjerno onemogućen rad i razvoj, a time i nastavak proizvodnje i ispitivanja prirodnog interferona, koji bi mogao postati hrvatski brand kojim bi uz ulaganja štedjeli na uvoznim (često štetnim) vakcinama.

Izgleda, sve ide putem koji kao polazišnu točku ima farmaceutske multikorporacije, a preko njih zaradu ovog velikog kolača dijele i distributeri i svi oni političari koji ovo odobravaju. Imunološki zavod objavio je (19.kolovoza 2009.) poziv za iskazivanje interesa za sudjelovanje u dokapitalizaciji društva. Rok je bio 30 dana. Na žalost novih informacija nema. No, činjenica je prema svemu navedenom da nepoznat netko budućnost vidi isključivo kroz prizmu biotehnologije!

dodatak br.4

Zbornik radova o kliničkim ispitivanjima interferona, Savjetovanje o kliničkim ispitivanjima interferona i tumora 1979. godine, organizatori: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Imunološki zavod

- Akademik D.Ikić, direktor Imunološkog zavoda: «....Interferon ne pokazuje citotoksični učinak, nego usporava brzinu diobe stanice. Inkubacija tumorskih stanica s interferonom dovodi do znatnog smanjenja tumorogenosti, tj. do smanjenja invazivnosti stanica. U mješanim kulturama kojima nije dodan interferon tumorske stanice izrastu u brojnim i velikim kolonijama, a ima i veći broj pojedinačnih stanica u migraciji. Mjestimice normalne diploidne stanice propadaju, pa je sloj tih stanica isprekidan praznim prostorima. U mješanim kulturama kojima je dodan interferon kontinuitet sloja diploidnih normalnih stanica se ne prekida, a stanice nisu morfološki promijenjene. Tumorske stanice stvaraju malobrojne sitne kolonije, a migracije stanice nema, što znači da je tumorogenost stanica smanjena....

Prirodni interferon utječe na funkciju T limfocita, na citotoksičnost humanih limfocita. Ima antitumorska i antivirusna svojstva. Interferon ne smanjuje samo nekontroliranu diobu stanica koja je karakteristična za rak, nego također stimulira imuni sistem organizma da uništava stanice raka.

Postavlja se pitanje da li interferon ima mjesto u terapiji ili prevenciji karcinoma i kakvo je to mjesto. Da li se može primjeniti kod prevencije raka, kod prekancerskih stanja, kod raka «in situ», kod karcinoma s plućom invazijom tkiva? Kod kojih karcinoma? U svakom slučaju interferon može biti dodatna terapija kod tumora pored kirurške terapije, zračenja i kemoterapije.»

neka od ispitivanja:

- primjena pri.interf. u bolesnica s **karcinomom dojke**: u 4 bolesnice s karcinomom dojke apliciran je PI. U dvije je aplikacija još u toku, a u druge dvije je zapažena klinička regresija tumora koja je i histološki potvrđena

- opisano je 6 bolesnika s **recidivirajućom papilomatozom mokraćnog mjehura** koji su liječeni PI ili u kombinaciji s uobičajenim načinom liječenja. U 4 bolesnika liječenih samo PI postignuta je potpuna regresija papiloma. Dvije bolesnice su liječene kombinirano i također je postignuta regresija. Naknadno je ustanovljeno da je kod svih povećana remisija, da se usporio rast tumora....

- u sva četiri slučaja liječenja **virusnog hepatitisa B** koji su bili akutni, serološko dokazani, terapija PI naglo je utjecala na poboljšanje kliničkog stanja i laboratorijskih nalaza. Ostvareno je potpuno i kliničko i serološko izlječenje.

- u ovom pregledu iznijeti su rezultati kliničke primjene PI priređenog u obliku masti, uljne suspenzije, praška, otopine za inhalaciju i otopine za supakutne i supkonjunktivalne injekcije u nekih **entiteta virusne geneze, virusne infekcije s manifestacijama na oku/sluznici, na**

dišnom sustavu . Rezultati liječenja u pojedinih bolesti su statistički visokosignifikantni u prilog interferonu.

- na osnovi naših pilot-istraživanja možemo izvesti sljedeće zaključke: utvrdili smo da PI utječe na regresiju **patoloških promjena u citološkom razmazu** u svih ispitanica, ni u jedne u periodu od 6 mjeseci nije došlo do recidiva ili pogoršanja citološkog razmaza, terapija je provedena u žena generativne dobi u kojih je potrebno sačuvati fertilitet, jer neće biti potrebno provesti **prevenciju karcinoma cerviksa** operativnim zahvatom.

dodatak br. 5

Pokus izveden radi utvrđivanja djelovanja prirodnog leukocitnog interferona u peradi oboljeloj od influenze

HuIFN- α N3 affects the replication of avian influenza (H5N2) virus in the embryonated chickens eggs

Bratko Filipič¹, Irena Ciglar Grozdanić², Željko Gottstein², Tatjana Sindik-Milolšević³, Srečko Sladoljev

³

, Hrvoje Mazija

²

, Srečko Koren

¹

, Eugen Šooš

³

(otisnuto u: Zbornik radova Peradarski dani 2007. Poreč 07.-10. svibnja 2007. Pp. 223-229)

¹ Inštitut za mikrobiologijo in Imunologijo, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

² Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za bolesti peradi s klinikom, Zagreb, Hrvatska

³ Imunološki zavod d.d., Zagreb, Hrvatska

Izvadak

Virus ptičje influence (H5N1), izuzetno je kontagiozan soj te može biti poguban za domaću perad. Bez „preskakanja“ granica vrste, doduše rijetko, može izazvati infekciju i u ljudi. Takva infekcija podudara se s haranjem bolesti na farmama u zemljama Azije, s uginućem peradi i 100 %. Vrlo blizak ovom visoko patogenom virusu influence je i soj H5N2, zbog antigenih sličnosti no ipak različit od soja H5N1 izdvojenog iz ljudi u Hong Kongu. Iako je filogenetskom analizom dokazano srodnost sojeva H5N1 i H5N2, nema podataka o izravnom prijenosu H5N2 na ljude. Opisani pokus imao je svrhu istražiti da li male doze humanog interferona α N3 (HuIFN- α N3) inhibitorno utječu na replikaciju soja virusa influence H5N2 na kokošnjim zamecima i tako omogućuju njihovo preživljavanje. Postignuti rezultati ocijenjeni su temeljem EID

50
(doza pri kojoj preživljava 50 % zametaka). Istodobno davanje virusa (10
-4
) i 150 I.U. HuIFN- α N3 zaštitilo je u cijelosti zaražene zametke (preživjeli 100 %), dok su veće doze (15.000 I.U.) štitile svega njih svega 33.3 %.

Preneseno sa: <http://www.galaksija.com/planeta/interferon.htm>

Ovdje može biti Vaša reklama